

SIMONE WEIL I EL TOTALITARISME

Weil fou una de les primeres filòsofes a adonar-se que, com diu a les seves REFLEXIONS SOBRE LES CAUSES DE LA LLIBERTAT I L'OPRESSIÓ SOCIALS (1934), la humanitat es dirigeix irresistiblement a una 'forma totalitària' d'organització social. L'Alemanya nazi i la Rússia soviètica són dos exemples 'quasi perfectes' d'això. Aquesta serà la tesi bàsica del personalisme francès i de tota una llarga tradició de progressisme catòlic fins al concili Vaticà II

Per a Weil l'origen del nou totalitarisme rau en la hipertròfia de l'Estat burocràtic. L'Estat, que és una eina pensada per a la guerra i, en favor de la guerra, centralitza tots els mitjans tecnològics, per donar una sortida a la seva potència.

La síntesi de burocràcia i tecnologia fa possible el pitjor dels totalitarismes, perquè el control s'estén a tots els àmbits de la vida, tant als nivells externs (conducta) com a l'intern (pensament). L'eina d'aquest control és la propaganda que modela l'imaginari col·lectiu (tesi que també sostenia Ernst Jünger en aquella època).

Weil, a més, veu en el totalitarisme un fenomen religiós desviat. Les masses 'necessiten' un culte al Cap, al líder, perquè en les masses hi ha una necessitat d'absolut. El líder, per la seva banda, sap adonar-se d'aquesta necessitat, i crea l'aparença d'un Tot unificat. D'ençà d'aleshores, els membres de la societat esdevenen un 'gran animal' (per emprar l'expressió platònica).

El totalitarisme té la capacitat de llençar les masses contra tot allò que el discurs oficial exclou. D'aquesta manera la barbàrie es torna 'natural' perquè la barbàrie totalitària s'autojustifica prenent la forma de lluita del Bé (la Totalitat, la Col·lectivitat Divinitzada –la nació, la classe...) contra el Mal (la part).

La fascinació que els humans senten pel totalitarisme és la fascinació pels ídols. Però Weil no és només una pensadora contra el totalitarisme. També estava contra els partits polítics, que per a ella eren: 'organismes públicament, oficialment constituïts, per manera de matar en les ànimes el sentit de la veritat i de la justícia' (sic.), com diu en una NOTA SOBRE LA SUPRESSIÓ GENERAL DELS PARTITS POLÍTICS, més que discutible.

I és que agradi o no reconèixer-ho, aquesta personalitat complexa que fou Simone Weil té un petit problema per a ser una gran filòsofa: de vegades es passa de frenada; en el cas del problema de la política, igual com és capaç de veure per on van els trets del totalitarisme, desbarra quan fa referència al nucli mateix de la democràcia que és l'organització dels corrents de pensament en partits.

[R.A. materials per a un debat en el primer centenari del naixement de Simone Weil]